

Utvecklingspolitiska kommissionen: Öppenhet i de finansiella investeringarna

Pressmeddelande 5/2017

6.6.2017

Finansieringen av utvecklingsarbetet har drastiskt ändrat natur under denna regeringsperiod. I genomsnitt 40 procent av biståndet har skurits ned, till exempel det bilaterala och multilaterala samarbetet och stödet till civilsamhällesorganisationer. Endast utvecklingsarbetet genom EU har fortsatt i samma skala och dess relativa andel har till och med ökat i och med nedskärningarna. Samtidigt har regeringen fattat beslut om att tredubbla finansieringen i form av lån och kapital, det vill säga finansiella investeringar. Det här är den största kursändringen i Finlands utvecklingspolitiska finansiering genom tiderna.

I år är de finansiella investeringarnas andel 130 miljoner euro och finansieringen kommer att fortsätta i samma storleksklass 2018–2019. Förra året beviljade regeringen finansieringsbolaget Finnfund 130 miljoner euro som finansiella investeringar, och finansieringsbolaget Inter-American Investment Corporation (IIC), som är underställt Interamerikanska utvecklingsbanken, beviljades en kapitalökning på 10 miljoner euro. Om man ser på hela regeringsperioden innebär det med andra ord en insats på 530 miljoner euro.

”Det är en betydande insats med tanke på de utvecklingspolitiska målen. Vi måste noga överväga hur investeringarna riktas och följa upp resultaten med tanke på utvecklingen. Det förutsätter öppnare kommunikation och att olika intressegruppers kunskaper utnyttjas redan när investeringarna planeras”, konstaterar Utvecklingspolitiska kommissionens ordförande **Aila Paloniemi** (C).

Öppenhet är också viktigt med tanke på att investeringarna huvudsakligen följer samma principer som andra former av utvecklingsarbete: investeringsobjekten måste motsvara målsättningarna för Finlands utvecklingspolitik och riktlinjerna för hur den ska genomföras. Investeringarna måste också fylla OECD:s biståndskommitté DAC:s kriterier för utvecklingsarbete. Utöver detta – och till skillnad från övrigt utvecklingsarbete – måste investeringarna följa EU:s statistikmyndighet Eurostats definition, att en investering inte får räknas som en offentlig utgift i nationalräkenskaperna. För att kriterierna för finansiella investeringar ska fyllas måste investeringarna ge en trovärdig avkastning och lånen ge ränteinkomster och ha en återbetalningsplan. Utrikesministeriet övervakar att kriterierna för utvecklingsarbete uppfylls och statistikcentralen bedömer om kriterierna för finansiell investering uppfylls från fall till fall. Utvecklingspolitiska kommissionen framhåller vikten av att finansiella investeringar granskas med tanke på förvaltningen och civilsamhället i mållandet.

Fastän Finlands linje angående finansieringen har ändrats är utvecklingspolitikens mål – att minska fattigdom och ojämlikhet – oförändrade. Alla finansieringsformer och alla aktörer bör tjäna detta syfte. Samtidigt har förväntningarna på utvecklingspolitiken ökat. Kravet på bättre resultat riktas i synnerhet mot de prioriterade områden som regeringen fastställt – med allt mindre resurser. De prioriterade områdena är:

1. att förbättra kvinnors och flickors rättigheter och ställning
2. att stärka utvecklingsländernas egna ekonomier, sysselsättning, näringsliv och välfärd
3. att stärka samhällenas demokrati, handlingsförmåga och beskattningsförmåga
4. trygga tillgången till mat, vatten och energi samt hållbar användning av naturresurser.

Också det nationella genomförandet av de globala målen för hållbar utveckling ska ske genom dessa prioriteringar, men de olika områdenas finansieringsandelar och uppföljningen av resultaten måste ännu klargöras. Samtidigt måste man se till att olika åtgärder och finansieringsformer är samstämmiga. Det är av särskild vikt att de finansiella investeringarna stöder Finlands åtgärdsprogram för utveckling och beskattning, till exempel öppenheten gällande egendom och skatteuppgifter i olika länder.

”De finansiella investeringarna borde komplettera helheten som består av olika åtgärder och former av utvecklingsfinansiering och utöka resurserna för att uppnå målen för hållbar utveckling. Tillsvidare är det inte tillräckligt klart hur detta ska uppnås”, anser Utvecklingspolitiska kommissionens vice ordförande **Hanna Sarkkinen** (Vf).

Genom Agenda 2030 har Finland förbundit sig till att en betydande del av resurserna för utvecklingsamarbete direkt eller indirekt ska stödja klimatåtgärder, särskilt genom utvecklingsbankernas finansiering. Också riksdagens utrikesutskott anser att det är viktigt att den ökade satsningen på utvecklingsfinansiering i form av lån och investeringar i betydande grad ska riktas till projekt som har att göra med klimatförändringen. Till exempel Finnfund har meddelat att de riktar kring 60 procent av sin finansiering till klimatprojekt. Genom de internationella utvecklingsbankerna har Finland för avsikt att investera i förnybar energi, hållbara trafiklösningar och annat som sparar naturresurser.

”Nivån på Finlands klimatfinansiering motsvarar inte våra internationella åtaganden. Det behövs ansvarsfulla investeringar både i klimatåtgärder och i utvecklingspolitiken. Vi måste också noga följa upp de prioriterade områden där det gjorts stora nedskärningar i finansieringen. Till exempel när det gäller matsäkerhet är underskottet oroande”, sammanfattar 2:a vice ordförande **Saara-Sofia Sirén** (Saml).

Utvecklingspolitiska kommissionens rekommendationer

- Det krävs en tydlig plan för att de finansiella investeringarna 2018–2019 ska riktas i enlighet med prioriteringarna för Finlands utvecklingspolitik och till klimatåtgärder. Planen bör ta erfarenheter från redan gjorda investeringar i beaktande. Utformandet av planen bör ske genom omfattande samarbete och informationen om genomförandet ska vara öppen.
- De finansiella investeringarna behöver också en vision som sträcker sig över regeringsperioderna. Den måste innehålla styrning och modeller för utvecklingsmålen och ODA-kriterierna. De finansiella investeringarna måste följa internationellt överenskomna principer för utvecklingsarbetets effektivitet, såsom transparens, mätbara resultatmål och systematisk uppföljning. Det redan pågående utvecklingsarbetet vid utrikesministeriet måste fortsätta. Kunskap och erfarenheten om finansiella investeringar bör samlas in systematiskt av olika aktörer i målländerna, i det internationella samarbetet och i Finland. Den inhämtade kunskapen bör utnyttjas när investeringsverksamheten utvecklas.
- De finansiella investeringarna bör komplettera de olika former av och åtgärder för utvecklingsfinansiering som redan finns och utöka resurserna för att uppnå målen för hållbar utveckling. Helheten kräver också att finansieringen till de gällande utvecklingspolitiska prioriteringarna göras klarare.
- De finansiella investeringarna bör riktas till klimatåtgärder för att bromsa klimatförändringen och underlätta anpassningen till den, och till de av Finlands prioriterade områden som de omfattande nedskärningarna i biståndet skadat. Dessa områden är till exempel matsäkerhet och vatten.
- Finansiella investeringar är en viktig metod för att främja utveckling genom handel och ekonomiska relationer. Det är viktigt att säkerställa att investeringarna stärker utvecklingsländernas egna resurser, inklusive beskattning och värdekedjor, deras kompetens och innovation, så att fattigdomen och ojämlikheten minskar på ett hållbart sätt.
- Alla finansiella investeringar bör vara hållbara med tanke på miljön. Energiinvesteringar får endast riktas till förnybar energi som klart uppfyller hållbarhetskriterierna, till exempel sol- och vindenergi. Genom investeringarna får inget stöd riktas till utnyttjandet av fossila bränslen eller torv. I rapporteringen om investeringarnas klimatandel bör samma öppenhet iakttas som när det gäller utrikesministeriets övriga klimatfinansiering.
- Det bör finnas ett logiskt samband mellan olika åtgärder och finansieringsformer. Därför ska uppföljningen av de finansiella investeringarnas utvecklingsresultat kontinuerligt utvecklas och användningen och resultaten måste rapporteras till riksdagen som en del av Finlands utvecklingspolitik som helhet.

Utvecklingspolitiska kommissionen tillsätts av statsrådet och är ett rådgivande organ som bevakar och utvärderar Finlands verksamhet inom olika politikområden som påverkar utvecklingsländer.

Ytterligare upplysningar: Aila Paloniemi, ordförande, Utvecklingspolitiska kommissionen, tfn 050 511 3067, och Marikki Stocchetti, generalsekreterare, tfn 050 525 8649